

VIKINGELANDSBYEN I ALBERTSLUND 1993

1. årsberetning

Ved Jørgen Bay og Jørgen Poulsen

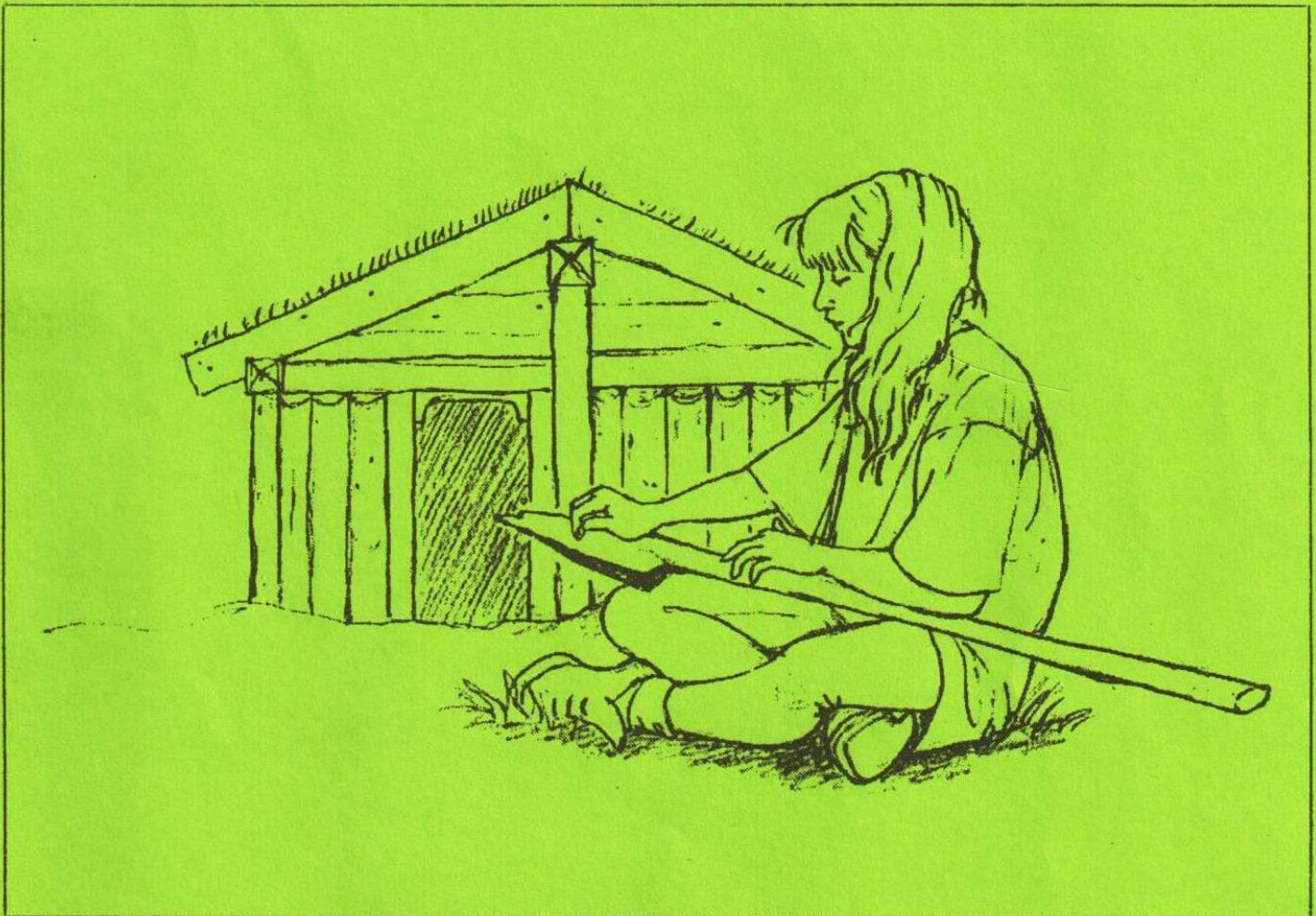

Illustration: Annemarie Arce

INDHOLD OG OPSUMMERING

Denne årsberetning fortæller om det arbejde, der er blevet udført i Vikingelandsbyen i Albertslund i månederne maj-september 1993. Den er delt op i ni afsnit:

1. DET REKONSTRUEREREDE MILJØ
2. PERSONALEFACILITETERNE
3. PERSONALET
4. KURSUSVIRKSOMHEDEN
5. BESØGSVIRKSOMHEDEN
6. SAMARBEJDSRELATIONERNE
7. MEDIERNE
8. KULTURBY 96
9. FREMTIDSVISIONERNE

I de enkelte afsnit peger vi på, hvad vi kunne ønske os i Vikingelandsbyen på kortere og længere sigt. Det drejer sig både om helt nødvendige installationer og om en række ønsker, der hænger sammen med de pædagogiske og formidlingsmæssige ideer, som vi ser som mål for et historisk værksted af Vikingelandsbyens type.

Helt nødvendigt allerede fra næste forår er således:

- **rindende vand!**
- **elektricitet** til opvarmning af personalefaciliteterne og til genopladning af mobiltelefonens batterier.
- **mere plads**, én stol pr. ansat, fastansatte såvel som projektbeskæftigede. Enten én stor skurvogn eller to mindre.

På lidt længere sigt ser vi frem til en funktionsopdelt servicebygning, der blandt andet skal rumme:

- **skolestue/mødelokale**
- **kontor med telefon**
- **omklædnings- og toiletfaciliteter**
- **depotrum**
- **værksted**
- **udvidelsesmuligheder.**

En servicebygning vil give os permanent mulighed for at beskæftige bistanmodtagere med byggevirkksomhed, dyrepasning, pædagogisk arbejde m.m.

På endnu længere sigt vil en udvidelse af den nuværende Vikingelandsby til en fuldt udbygget vikingetidsgård, med omgivelser der kan sikre en vis selvforsyning, give nogle enestående pædagogiske og formidlingsmæssige muligheder. Der er taget tilløb hertil i arbejdet omkring Kulturby 96.

1. DET REKONSTRUEREREDE MILJØ

Med vores ansættelse fra den 26. april 1993 i Vikingelandsbyen var følgende givet som udgangspunkt for arbejdet med hensyn til bygninger og anlæg:

De første planer

Tre grubehuse beliggende på en ca. 3700 m² stor grund med en beplantning af ahorn. Rundt om grubehusene lå store bunker af muld og ler fra udgravningsarbejdet. I vinterens løb havde vi sat os det mål at hegne landsbyen ind med tilhørende låger og porte, at indrette husene som henholdsvis beboelseshus, smedje og vævehus og desuden bestykke dem med relevante historiske rekonstruktioner af værktøj m.m. På landsbyens område ville vi etablere bålpladser, en kogeø, kogegrube, ovne til bagning, røgning og lerbrænding samt begyndelsen til en brolægning. En huggeplads skulle etableres og køkkenhave anlægges. Beplantningen af ahorn skulle udskiftes med historisk relevant beplantning. En bro over drænkanalen mod syd etableres.

Resultaterne

Når vi gør status efter vores første sæson, viser det sig, at vi har nået en del, udskudt lige så meget, og samtidig har nye opgaver trængt sig på. Perioden fra den 26. april frem til åbningen den 6. maj blev en hektisk tid, hvor vi ud over planlægning af selve åbningen knoklede med skovle og spader. Først med hjælp fra "skovens folk" og en rendegraver fik vi has på jordbunkerne. Rundt om husene lagde vi en lervold med et tyndt muldlag ovenpå.

Vandproblemer

I vinterens løb havde vævehuset trukket en stor mængde regnvand ind under gavlen og op igennem gulvet. Det skyldtes,

at afvandingen af parkeringspladsen i sin tid var ledt ned over det, der skulle blive Vikingelandsbyen. Det blev derfor nødvendigt at få etableret en grøft på hele stykket fra parkeringspladsen og ned til den eksisterende grøft mod syd. Vores første hegn fra efteråret måtte fjernes og give plads for grøften.

Vandproblemer gjorde det senere nødvendigt at grave mindre kanaler over hele grunden, dog specielt rundt om smedehuset. Vi bor på en "lerplade", hvor vandet har svært ved at trænge ned.

- Forskellige anlæg Efter en nødtørftig planering af området rundt om og mellem husene etablerede vi en samlingsplads med en kogeø i midten omkranset af sten og løse stubbe. Vi etablerede bålpladser, en kogegrube, to keramikmiler, en plads til bålbrænding af lervarer, et lerdepot i forbindelse med en lergrav. På grund af vandproblemerne udspændte vi et tyreskind over kogegruben og et koskind over en tilhørende stabel af sankebrænde fra skoven. Ellers var det ikke muligt at gennemføre jordstegning.
- Indhegningen Landsbyens hegn er gennemført på nord- og østsiden og delvis på sydsiden. Vi mangler det meste af vestsiden ud mod markerne og Store Vejleå. Til gengæld nåede vi med den sidste gruppe børn at lave en indvielsesceremoni for en færdigindhegnet fårefold i det sydvestlige hjørne. En låge blev lavet ved indgangen fra parkeringspladsen. Vi mangler nu 3-4 låger og en større indgangsport. En bro af egerafter på lærkestammer er etableret over grøften mod syd.
- Huggepladsen I forbindelse med huggepladsen har vi etableret sikrede arbejdspladser til brug af økse ved deling af træ, en huggeplads med en mængde stubbe i forskellige størrelser til kløvning og snitning af mindre træarbejder. Vi har huggebomme til arbejdet med afretning og tilhugning af større længder træ. Fritstående brændestabler er indtil videre vores depotmuligheder.
- Hestebom Vores firbenede venner, de islandske heste, fik deres hestebom, som samtidig kan fungere som arbejdsplads i forbindelse med fastspænding af skind, der skal klargøres til garvning.

Køkkenhaven	Vores køkkenhave blev etableret, indhegnet og tilsået. Resultat: 4 ærter! Til næste år må vi fordele regnvandet mere hensigtsmæssigt.
Træbevoksning	Ahorntræerne, der som skovtræ blev indført til Danmark af von Langen i slutningen af 1700-tallet, bliver delvis fældet i halvdelen af landsbyen. De der ikke fældes i første omgang, skal fungere som ammetræer for eg, bøg, ask, hassel og vilde æbler. Træer som elm, eg, ask, tjørn og pil, der selv har fundet vej, får lov at beholde deres selvvalgte plads. Resten plantes af 5 skoleklasser i november måned. I vinter og til foråret plantes endvidere et pilehegn og kratbevoksninger af vilde roser, slåen og brombær.
Husene	Fælles arbejde i grubehusene har været etablering af stampele lergulve - et årligt tilbagevendende arbejde, da gulvene udsættes for et kolossalt slid.
Beboelseshuset Kværne	I beboelseshuset fik vores drejekværn en central placering midt på gulvet, så flere børn kunne hjælpe hinanden med arbejdet. En "gammeldags" skubbekværn blev placeret udenfor. Drejekværnen var i arbejde hver dag og måtte "skærpes" to gange. Kraftige hylder blev opsat i begge endegavle. Her kunne alle krukke og kurve med korn, mel, honning m.m. opbevares. Vores ildsted blev lavet ved hjælp af sten og ler. Uden aftræk og adgang til knastørt brænde fungerer det kun med trækul. Vi valgte at gøre vores erfaringer med ild og røg, inden vi til næste år vil lave en løsning på røgproblemerne.
Ildsted	
Skind	Vi supplerede vores indkøbte skind med to nye skind vi selv alungarvede. De trak en del fugt sidst på sæsonen. Et vildsvineskind og et ræveskind fungerede som samtaleemne og skabte miljø i huset. Vi købte en del pile- og halmkurve og er startet med egen produktion. Også hvad angår keramikken satser vi først og fremmest på selv at lave vores egne kopier ud fra det fundmateriale, som arkæologen Anne Preisler har fremdraget fra Spånagergård-grubehuset fra Smørumovre, som er forlæggert for vores vævehus. Keramikeren Inger Hildebrandt har studeret fundene og hjulpet os med rekonstruktion af lerkarrene.
Kurve Keramik	
Økser og husgeråd	Det er lykkedes at købe kopiøkser, et stegespid og køkken-

knive. Vi har selv lavet eller lånt trægenstande som skåle, lidt skeer og buer til landsbyen og mindre smedede ting. Træspande til vand og ildstål til optænding hører også med til den relevante bestykning af beboelseshuset. Men det gør f.eks. ikke en del bambusskeer og lakerede barkskåle. Det tager lang tid at lave rekonstruktioner, og i de få tilfælde, hvor køb er muligt, er det meget dyrt. Det er en af grundene til, at vi på nogle punkter stadig må "snyde".

Vævehuset

I vævehuset har vi opsat en kraftig hylde over døren. Her opbevares indtil videre gæsternes bålbrændte keramik. Huset ændrede karakter med opsætningen af vores rekonstruktion af en opstadvæv og et trendbord, ophængning af plantefarvet uldgarn, kurve med uld samt væve- og spinderedskaber. Fra at være et depotrum nåede vi lige akkurat målet: etableringen af et vævehus. En lille bid af vores første tæppe på væven er bevist. Vi er klar med væveaktiviteter fra starten af næste sæson. Vi har samlet materiale til brug ved syning af dragter og skindsko. Vores mål er at være klædt i vikingetidstøj fra åbningen næste år.

Smedehuset

Vi måtte meget modstræbende erkende, at vi ikke kunne nå at etablere en smedje. Vi har redskaberne klar med undtagelse af en blæsebælg. Her nåede vi kun at lave en prototype. I løbet af vinteren og foråret får vi etableret smedjen. Indtil da fungerer det som depotrum. Vi har dog på en af de våde dage brugt smedehuset som huggehus.

Nye behov

Nye behov der er opstået i løbet af vores første sæson:

- Et mindre grubehus til materialeopbevaring.
- En staklade/huggehus/brændeskjul.
- Et langhus/hovedbygning*).
- En brønd samt "moderne" vandtilførsel til fårefolden.
- Husdyr og dyrkningsjord.

*) På de mange våde dage med store grupper på besøg blev behovet for et langhus indlysende. Vi vil da være uafhængige af vejret, når vi skal planlægge og gennemføre et succesfuldt besøg i Vikingelandsbyen.

2. PERSONALEFACILITETERNE

Skurvogn	Vi lejede en 8 m ² skurvogn med plads til 4 stole og med et lille separat toiletrum. Vi indrettede skurvognen med hylder og opslagstavle. Toiletrummet brugte vi også som opbevaringsrum til nødvendigt nutidigt værktøj og til vand-dunke.
Kommunikation	Med indkøb af en mobiltelefon kunne vi lige akkurat klare en halv times daglig kontortid. Regnskab, planlægning og telefonkontakter i øvrigt måtte klares hjemme hos os selv. Post og levering af varer blev adresseret til Børnehuset Spætten. En del kørsel i egne biler blev blandt andet derfor nødvendig.
Vand og varme	Vand havde vi de første fire uger med hjemmefra i store dunke, indtil Fællessamlingen påtog sig denne helt nødvendige opgave. Behovet for el og varme blev særdeles klart, da det sidst på sæsonen blev koldt og fugtigt.
Plads	Skurvognen fungerede med alle disse begrænsninger trods alt rimeligt, indtil personalegruppen med tilgang af unge i beskæftigelsestilbud voksede til 6 personer.
	<p>Vi var indstillede på at klare de ubekvemme forhold i vores opstartfase, og det gik lige. Men vi må samtidig sige, at det er helt nødvendigt at starte næste sæson med bedre faciliteter: en større skurvogn eller to skurvogne samt tilførsel af vand og el.</p>
Servicebygning	Vores behov for en permanent servicebygning tegner sig klart efter vores første sæson. En sådan bygning må ud over kontor- og toiletfaciliteter indeholde en skolestue, hvor vi kan modtage de besøgende grupper. Her kan de afklæde sig nutiden og gennem snak og omklædning begive sig ud på en rejse til vikingetiden.
Skolestue	
Personalerum	Personalerum og værksted vil også være ønskeligt. Når vi kan beskæftige en del unge til Vikingelandsbyen, har de også krav på deres eget rum til omklædning, ophold m.m.
Værksted	Et værksted til afløsning af vores private muligheder er vigtigt i forhold til at kunne holde Vikingelandsbyens redskaber og udstyr intakt og klargjort til brug.

Mødevirksomhed Med et sådant multihus vil vi øge mulighederne for at knytte flere mennesker til landsbyen. En kommende venneforening med en eventuel kreds af frivillige omkring byggeprojekter vil have et naturligt tilholdssted her, ligesom det i begrænset omfang vil kunne lånes ud til mødevirksomhed til for eksempel Risbys beboere.

Beskæftigelsesprojekt Vi vil pege på den mulighed, at en pavillonbygning med udvidelsesmuligheder bygges som et beskæftigelsesprojekt. Renoverede blok- eller skurvogne kunne være en midlertidig begyndelse. Bygningen bør placeres øst for selve Vikingelandsbyen, skjult mellem træerne.

3. PERSONALET

Vi har været to fuldtidsansatte til at lede og udvikle Vikingelandsbyen. Igennem samarbejde med beskæftigelseskontoret har vi i perioder af forskellig længde og med ugentlige arbejdstimer fra 20 til 37 timer haft unge mennesker i beskæftigelsestilbud. Derudover har vi hentet forstærkning og lånt materiel fra gårdmandsafdelingen, træmetal- og caféprojekterne. I en uge har vi endvidere haft en erhvervspraktikant fra Birkelundskolen.

De unge De unges arbejde har været defineret som enten pædagogisk arbejde med de besøgende grupper (fortrinsvis madlavning) eller som praktisk forefaldende arbejde i landsbyen. Ordningen har været en delvis succes. Den har fungeret, hvor visiteringen har været klar, og de unge har været indstillet på netop det job og syntes, det var spændende. Hvor det ikke har været tilfældet har ordningen været en belastning, og det er gået ud over vores kundeservice.

Forbedret visitering Vi har brug for til næste sæson at kunne trække på de forskellige afdelinger og projekter i forbindelse med lån af materiel og kørsel. Med hensyn til unge i beskæftigelsestilbud vil vi søge en tættere kontakt til Beskæftigelsessekretariatet med henblik på at få en meget grundig visitering

Helårsbeskæftigelse især af den pædagogiske arbejdskraft. I forhold til praktiske opgaver og mindre byggeprojekter ser vi beskæftigelsesmuligheder for en mindre gruppe unge også på helårsbasis.

Gæsteinstruktører

Vi har hyret forskellige eksperter på enkelte håndværksmæssige områder til vores åbent-hus arrangementer (se nærmere længere fremme). Det har været en succes i de tilfælde, hvor gæsterne er blevet inddraget og selv har kunnet arbejde, sådan som det har været hensigten.

4. KURSUSVIRKSOMHEDEN

Som et led i det forberedende arbejde frem mod Vikingelandsbyens åbning, og for at udbrede kendskabet til landsbyen blandt lærerne og pædagogerne, arrangerede vi i samarbejde med Pædagogisk Central fire kurser for kommunens pædagoger og lærere. Kun ét af dem blev gennemført, resten måtte vi aflyse på grund af manglende tilslutning. Kurserne var følgende:

Keramikkursus

1. Et 3-dages kursus i fremstilling og brænding af kopier af Østersø-keramik fra den oven for omtalte Spånagergårdudgravning. Instruktør var keramikeren Inger Hildebrandt fra Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter i Løjre. Formålet var foruden at uddanne lærere og pædagoger (og os selv) i teknikkerne, også at forsyne Vikingelandsbyen med kogekar. Der kom kun én tilmelding, blandt andet fordi kurset faldt sammen med forberedelserne til børnefestugen. Måske skræmte det også nogle bort, at vi ønskede at deltagerne påtog sig at være med til at holde nattevagt under milebrændingen(?). Vi aflyste kurset, men beholdt aftalen med instruktøren, således at vi selv fik sat os ind i teknikkerne og fik produceret fem kar, som senere blev milebrændt og gravet frem af borgmesteren ved indvielsen den 6. maj.

Fyraftensmøde

2. Et fyraftensmøde i kommunalbestyrelsessalen, hvor vi sammen med grubehusenes ophavsmand, arkæologen Jens Jønsson, skulle præsentere Vikingelandsbyen for pædagoger og lærere, var lagt stort op, men blev aflyst da kun ti havde meldt sig.

Praktiske kurser

3. To eftermiddagskurser for lærere og pædagoger med eksempler på de praktiske tilbud i Vikingelandsbyen havde plads til ialt 40 deltagere, men fik tilsammen 15 tilmeldinger. Vi gennemførte kurset den ene dag med 8 deltagere. De fleste af de otte har senere været i landsbyen med deres

- gruppe eller klasse. Dette gælder i øvrigt også nogle af de tilmeldte der måtte melde afbud.
- Keramikkursus** Senere har vi gennemført et mere uformelt keramikkursus som vi selv har instrueret, for pædagogerne fra "Vikingegruppen" (herom senere), som havde udtrykt ønske om en sådan form for videreførelse af efterårets samarbejde. Vi arbejdede to formiddage med fem kursister, og fik produceret 8 kogekar som Spånagergård-kopier. En brænding der var aftalt til september måtte udskydes på grund af vejret, så keramikken forventes brændt i åbent bål til foråret - efter et års tørretid.
- "Alternative" kurser** Parallelt med vore kurser var Pædagogisk Central medarrangør af to kurser, der mere eller mindre havde relation til Vikingelandsbyen. De blev annonceret omtrent samtidig med vore kurser, og blev begge gennemført med ca. 20 deltagere fra vestegnskommunerne. Der var i høj grad tale om emnemæssigt sammenfald som følge af manglende koordinering og misforståelser. De mange næsten ens kursusopslag vakte almindelig forvirring blandt modtagerne og blev forvekslet med hinanden. På den baggrund er det vores ønske, at kursusarrangører der i fremtiden ønsker at inddrage landsbyen i deres kurser, kontakter os allerede i planlægningsfasen, så vi undgår at træde hinanden over tærne.
- Kursusinteressen** Tilmeldingen og deltagelsen i alle de ovenfor nævnte kurser viser, at der trods alt allerede i foråret, hvor Vikingelandsbyen for de fleste endnu kun var noget de havde hørt eller læst lidt om, var en interesse både for at vide mere og for historisk værkstedsarbejde i det hele taget. At interessen så ikke fik det omfang vi havde set frem til, beror på vores fejlskøn. Derudover er det for lærernes vedkommende en dårlig periode for deltagelse i kurser som følge af arbejdspresset i skolen. Meget taler for at vi i de kommende år skal lægge hovedparten af vore kurser i begyndelsen af skoleåret.
- Medinstruktører** Set fra Vikingelandsbyens synsvinkel er det ønskeligt at uddanne pædagogerne og lærerne til medinstruktører, der kan varetage enkle arbejdsopgaver i de pædagogiske forløb med børnene. Dette kommer vi nærmere ind på længere fremme.

5. BESØGSVIRKSOMHEDEN

Formålet med Vikingelandsbyen er at tage mod besøg og lade de besøgende deltage i forskellige aktiviteter. Foruden den ovenfor nævnte kursusvirksomhed har planlægningen omfattet en daglig besøgsvirksomhed rettet mod kommunens skoler og daginstitutioner, samt en besøgsvirksomhed rettet mod alle interesserede i form af åbent-hus arrangementer om søndagen. Derudover har vi på opfordring lavet andre slags besøgsarrangementer samt enkeltbesøg. Endelig har der været en række spontane besøg uden vores medvirken.

De daglige besøg

Den daglige besøgsvirksomhed har for os været hovedsagen, det er den vi har lagt vægt på at få til at fungere bedst muligt. Gæsterne har normalt været en børnehave- eller fritidshjemsgruppe eller skoleklasse ledsaget af 1-4 pædagoger eller 1-2 lærere. Frem til skolernes sommerferie var tilbudet fra vores side et tre-timers besøg: kl. 9-12 eller kl. 13-16. Derefter har tilbudet været mindst tre timer i valgfrit tidsrum og dermed som regel kun et besøg daglig. Vi har i stigende grad opfordret de enkelte hold til at komme i Vikingelandsbyen flere dage - og helst i træk.

Ministatistik

Man har kunnet tilmelde sig inden for 18 uger med sammenlagt 88 hverdage. I den tid har vi haft 59 besøg fordelt på 45 forskellige hold. To hold har besøgt landsbyen fire dage i træk, et hold tre dage i træk, og 6 hold har været her to gange. De sidste 36 hold har besøgt Vikingelandsbyen én gang i 1993. En del hold var her dog allerede i 1992. Tilmeldingerne har været ujævnt fordelt: Indtil én uge efter sommerferien har der været en del ledige tider samt overvægt af besøg fra institutionerne. Derefter har alt været optaget, og en del har ringet forgæves. Der har været jævn fordeling mellem skoler og institutioner i denne periode.

Efterspørgslen

Interessen for Vikingelandsbyen har åbenbart været stigende i takt med at flere er blevet klar over at den eksisterer, og hvad den kan tilbyde. Samtidig skal skolerne tilsyneladende have bedre tid til at forberede arrangementer af denne slags. Det taler for at vi skal have bedre mulighed for at sende materiale ud til brugerne i god tid før sæsonstart, end vores nuværende ansættelse har tilladt.

Aldersfordeling	Aldersmæssigt har spredningen været stor: Vi har haft 16 børnehavegrupper fordelt på 23 besøg, 11 grupper fra fritidshjem og -klubber på 17 besøg og 18 skoleklasser på 19 besøg, heraf 2 1.-2. klasser, 14 3.-6. klasser (15 besøg) og 2 7.-8. klasser. Af de 18 klasser har der været 5 specialklasser.
Besøgsforløb Indledning	En typisk dag i vikingelandsbyen starter med at børn og voksne samles i beboelseshuset, hvor der i reglen lige akkurat er siddeplads til alle. Vi snakker med børnene om inventaret og redskaberne og deres brug, om husene og om livet i vikingetiden. De får tingene i hænderne og god tid til at overveje hvad de sidder med. I reglen rundes indledningen af med, at der tændes ild ved hjælp af ildstål, flintsten og fyrsvamp. Den følgende periode er børn og voksne beskæftiget med forskellige aktiviteter.
Praktisk arbejde og husflid	Der er gerne en gruppe ude og fælde egetræer med økser. Træerne indgår løbende som hegnsstolper omkring landsbyen. Der er praktisk arbejde som at flette hegn, samle og kløve brænde, samle sten og lignende. Alt efter alder er der mulighed for husflidsarbejde: sy skindpunge, flette bånd, skære træskeer, lave lerkar eller -perler, væve m.m. Der er dog aldrig mulighed for eller tid til at lave alle disse ting, men blot et udvalg som ofte er aftalt med os i forvejen.
Madlavning	En fast aktivitet er dog madlavning på bål i kopier af lerkogekar fra vikingetiden. Ved enkelte besøg har aftalen været at madlavning var eneste aktivitet, således at der var lejlighed til at prøve hele menukortet. Til madlavning hører aktiviteter som at indsamle urter eller bær, hente vand, male mel på skubbe- eller drejekværn, passe bål og røre i grød eller suppe, piske fløde til smør, lave ost. Ofte bliver der stegt et stykke kød i koge gruben. To gange er der blevet slagtet en kanin, der blev stegt over gløder. Vi har en kort periode hentet nymalket mælk på Dyregården med henblik på at kunne følge alle processer i et hjemmemejeribrug, men vi har endnu for lidt erfaring på området til at vi kunne nå at få det sat i system.
Leg og bueskydning	Ofte er der på et almindeligt besøg tid til enten at prøve

at skyde med bue og pil eller til at lege nogle voldsomme men sjove kampe. Et typisk besøg afsluttes omkring koge-øen med uddeling af smagsprøver.

Fleredagesbesøg

Der har været lavet særlige aftaler med de grupper der har brugt Vikingelandsbyen flere dage i træk. To grupper fra samme SFO havde henholdsvis 3 og 4 dage i træk, og sammen med disse hold opbyggede vi en lille fiktion omkring årsagen til at vi var havnet netop på dette sted for omkring 1000 år siden. Fiktionen blev gradvist udbygget med små dramatiske episoder, samtidig med at de sædvanlige aktiviteter fik deres plads og begrundelse i fiktionen. I det ene forløb sluttede vi af med et ritual omkring indvielsen af fårefolden.

Et andet 4-dages forløb har været et byggeprojekt: 6 børnehavebørn og en pædagog gik i gang med at bygge en kopi af en opstadvæv. I dette forløb medvirkede en af os som vejleder den første dag, mens gruppen stort set klarede sig selv de følgende tre dage, hvor der var andre besøgende. Projektet lod sig også gennemføre, fordi der var tid og rum til at børnene kunne koncentrere sig om opgaven så længe de orkede, og kunne lege og røre sig når de havde brug for det.

Pædagogik og "kundeservice"

Vi har i denne sæson lagt stor vægt på at vi som Vikingelandsbyens personale ydede optimal service over for de besøgende, forstået sådan at vi eventuelt efter samråd med de ledsagende voksne, planlagde et varieret og oplevelsesrigt indhold i form af de forskellige aktiviteter og fiktioner. Vi har tilstræbt at det var os der var ansvarlige for alle detaljerne, mens de ledsagende lærere eller pædagoger er blevet brugt som hjælpere, og som dem der kender de enkelte børn. Det er ikke nødvendigvis den endelige model. Tværtimod ville det være ønskeligt hvis vi på længere sigt kunne uddanne ledsagerne til hjælpeinstruktører, der for eksempel kunne påtage sig ansvaret for madlavningsaktiviteterne. Dette ville de første år kræve tre eller fire kurser à 2-3 timer fordelt over sæsonen, som alle der havde tilmeldt et hold skulle deltage i. Som vi tidligere har været inde på, kan vi ikke uden videre forvente, at de unge der

bliver sendt ud i beskæftigelsestilbud umiddelbart har de pædagogiske kvalifikationer, som vi helst så for at de kan stå som ansvarlige for madlavningen. Det har ellers mere eller mindre været grundlaget i år, men de erfaringer vi har gjort peger på at det er nødvendigt med nogle revisioner for eksempel forbedret visitation, sådan at vi fortsat kan arbejde med unge i pædagogiske funktioner.

Træplantningsprojekt I skrivende stund resterer endnu fem besøg i Vikingelandsbyen: To børnehaveklasser og tre 1. klasser kommer og planter nye træer i november. Det gør de som deltagere i Friluftsrådets projekt "Børn og træer", som lægger op til at hvert barn skal følge "sit" træ til og med 7. klasse. Vi har koblet os på projektet med et tilbud til de fem klasser om et årligt besøg i landsbyen med arbejde i træ som hovedemne. Samtidig er projektet et led i vores udskiftning af træbestanden, idet ahorn efterhånden erstattes af bøg, eg, pil, ask, elm, taks, hassel samt diverse buske, bær- og frugttræer.

Udover de i det foregående omtalte almindelige og aftalte besøg med kommunens institutionsgrupper og skoleklasser, har vi haft forskellige andre besøgsordninger og enkeltarrangementer.

Sommerferieaktiviteter Som et led i Børneforvaltningens sommerferieaktiviteter har vi haft to forløb à fem dages varighed, hvor maksimalt 20 børn kunne tilmelde sig individuelt. Begge hold var fyldt op kort tid efter at de var annoncerede. I den forbindelse viste det sig at tilmeldingen ikke af alle opfattedes som forpligtende. Her vil det være på sin plads med en "husker" et par dage inden ugen starter, sådan at der er tid til at melde afbud, og dermed give plads til børn fra ventelisten.

En afgørende forskel på dette arrangement og den daglige besøgsordning var at her stod vi med eneansvaret, ikke blot for det pædagogisk-formidlingsmæssige, men også for det enkelte barns ve og vel. Den spændende udfordring var at vi her for første gang skulle gennemføre et fleredagesforløb, samt at ingen i forvejen kendte hinanden. Vi planlagde et

forløb med et bredt udbud af aktiviteter, men især med tid og plads til at kunne fordybe sig uden ydre pres. Det var ved den lejlighed vi gjorde de første forsøg med en fiktiv ramme om aktiviteterne. Forløbet blev hver gang afsluttet med et arrangement, hvor forældrene var inviteret til at komme og få et indblik i hvad deres børn havde oplevet. Det vil være en oplagt god ide at fortsætte med sommerferieaktiviteter de kommende år, måske også i mere end to uger. Der skal dog være tid til at fritidshjemmene som til daglig sjældent kan komme før kl. 14, kan få lov til at udnytte denne periode og måske netop i forløb af flere dages varighed

Udenbys besøg

I perioden efter sommerferien har Vikingelandsbyen som følge af en bevilling fra Københavns Amtskommune tilbudt en særlig besøgsordning til skoler og institutioner i resten af amtet. Tilbudet omfattede en times rundvisning i landsbyen samt hjælp til at tilrettelægge en udflugt i Vestskoven. Fire henvendelser har resulteret i to besøg fra henholdsvis en børnehave i Holte og en introduktionsklasse for udenlandske børn fra Brøndby. I begge tilfælde blev der udtrykt stor tilfredshed med arrangementet. At interessen så ikke har været større hænger formentlig sammen med tilbudets begrænsede karakter. Der har nemlig været adskillige henvendelser fra nabokommunerne for at få arrangeret et egentligt besøg i Vikingelandsbyen, hvilket jo ikke har kunnet lade sig gøre.

Åbent hus

Ti søndage i løbet af sæsonen - fem før og fem efter sommerferien - har vi haft åbent hus i Vikingelandsbyen for alle interesserede. Arrangementerne er økonomisk set blevet gennemført ved hjælp af "5%-puljen", som kommunens folkeoplysningsudvalg fordeler til diverse arrangører efter ansøgning. Vi søgte og fik bevilget 20000 kr., heraf halvdelen til honorering af skiftende gæsteinstruktører, og halvdelen til værktøj og materialer til brug ved de enkelte arrangementer.

Håndværk

De enkelte søndage har været tilrettelagt sådan at en instruktør har været til stede for at demonstrere et bestemt håndværk, og for at lade de besøgende selv prøve. Vi har

haft instruktører til følgende håndværk: kurvefletning med pil, halmløbbinding (to gange), garvning, vævning, læderarbejde, smykkefremstilling (to gange), keramikfremstilling samt bålbrænding af keramik.

Det er vores erfaring, at i de tilfælde hvor det har været rimeligt nemt at tilegne sig en bestemt teknik der gav mulighed for at færdiggøre en genstand, for eksempel en lille pilekurv, og hvor instruktøren har været villig og god til at lære fra sig, har der været størst tilfredshed med dagens forløb fra de besøgendes side. Over for instruktørerne har vi understreget, at det var mere end en demonstration vi ønskede, men ikke et egentligt kursus. Da de fleste af vore gæsteinstruktører har levet op til disse forventninger, er vi indstillet på at fortsætte med denne form det kommende år, og har netop indsendt en ny ansøgning til folkeoplysningsudvalget.

De besøgende

Sideløbende med gæsteinstruktørerne har vi disse søndag eftermiddage haft andre aktiviteter i gang: madlavning hvor de besøgende har kunnet deltage, mulighed for at børn og voksne sammen kunne låne værktøj, så de kunne hugge brænde, skære en ske eller lignende. Besøgstillene har været meget svingende især afhængigt af vejret. Der har typisk været en lille gruppe besøgende der har opholdt sig i Vikingelandsbyen det meste af de fire timer, der har været åbningstiden. Disse mennesker har kastet sig over de forskellige aktiviteter og har gerne haft en madkurv og kaffe med. De har bevidst valgt Vikingelandsbyen som mål for søndagsturen. Derudover har der været en del der er kommet forbi, har kigget ind og gået rundt og set på, stillet spørgsmål og efter måske en halv time fortsat turen i skoven. Vi har aldrig givet os selv lejlighed til en optælling, og er derfor kun i stand til at give et løst skøn, men færre end 20 og flere end 200 har der næppe været til hvert af disse arrangementer.

Personalet

Personalet har bestået af en eller to af de unge, som har stået for madlavningen, og skullet være til stede i beboelseshuset. En af de to ledere har været til stede, udleveret værktøj, snakket med de besøgende, passet kogegruben, og i det hele taget sørget for at alt fungerede.

Børn og forældre

En række særlige arrangementer har været med til at sætte deres præg på arbejdet i Vikingelandsbyen. To gange har vi lagt "hus" til en skoleklassers forældre-børnefest, hvor forældrene efter vores vejledning har stegt kød i kogegruben og i øvrigt stået for det kulinariske, mens vi har påtaget os at lave nogle aktiviteter med børnene. Begge gange var vellykkede, men fremover vil vi tilstræbe at kombinere denne type arrangement med et forudgående besøgsforløb, så det er sammen med børnene vi har noget at vise forældrene. Vi har ved en anden lejlighed med glæde bidraget til at en gruppe jugoslaviske flygtningefamilier fik mulighed for en enkelt dag at komme væk fra uvirksomheden i deres daværende bolig - et skib.

Voksengrupper

Så har vi haft besøg af en række voksengrupper som mere eller mindre hører til vores samarbejdspartnere. Disse besøg har gerne haft karakter af en rundvisning og en dialog om Vikingelandsbyens udseende og formål. Vi har haft besøg af kommunalbestyrelsens børneudvalg, personalet fra børneforvaltningen, personalet fra Pædagogisk Central, en gruppe fra kommunens syprojekt og lærerne fra Ungdomsskolen. De sidste benyttede desuden besøget til at afholde deres sommerferiefrokost.

Lokalhistorisk Samlings Venner har holdt et aftenmøde i Vikingelandsbyen, Røde Vejrølleparkens Motionistklub har holdt skovtur, og en cyklende gruppe fra Eldresagen i Vallensbæk har aflagt besøg i landsbyen. I alle tre tilfælde havde vi påtaget os at være til stede og sige et par ord. Det samme gjaldt da Dansk Byplanlaboratorium i forbindelse med at de årlige byplandage afholdtes i Albertslund, lagde vejen forbi Vikingelandsbyen.

Indvielser

Helt særlige arrangementer var de to indvielser i foråret. Den 6. maj blev Vikingelandsbyen officielt indviet med musik, taler, gaveoverrækkelse, mileåbning og rideopvisning. Stads-komponisten Morten Praëm havde fået til opgave at skrive et stykke musik, som under titlen Torsmark blev fremført af lokale amatørmusikere. Borgmester Finn Aaberg, skovrider Henrik Gammeltoft og direktør for Børneforvaltningen Yvonne

Svendsen holdt taler. Der var gaver fra Naturskolens Uffe Bruun, fra Ole Rømer Museets Claus Thykier og fra de to bygmestre Bjarne Jensen og Nils Hyberst Kjeldsen. Borgmesteren åbnede en mile med færdigbrændt keramik, blandt andet de fem Spånagergård-kopier samt 25 krukker lavet af børn fra Børnehuset Spætten. Hesteklubben Hrimnir gav en opvisning på deres islandske heste. Mange gæster var inviteret og mange mødte op.

Danmarkshistorien i Vestskoven

Den 5. juni blev projektet Danmarkshistorien i Vestskoven officielt indviet på parkeringspladsen ved Vikingelandsbyen. Der var taler, musik og forskellig underholdning. Da den ene af os i forvejen havde en aftale med sine medkursister fra Sløjdlærerskolen om at komme ud og arbejde i træ i Vikingelandsbyen netop denne dag, kom denne gruppe således til at indgå i arrangementet som en demonstration af vikingetidshåndværk, idet de arbejdede med øksekopierne i frisk egetræ - et arbejde der i løbet af sommeren skulle blive til landsbyens første låge. Bortset fra det var vi ikke inddraget i indvielsen.

"Løse" gæster

Udover hele den ovenfor nævnte række af arrangementer, der alle har det tilfælles at de har været aftalt og tilrettelagt i forvejen, har der været mange besøg af både grupper og enkeltpersoner. I mange tilfælde har vi haft tid til en kort snak med gæsterne, mens vi lige så tit ikke har haft mulighed til at forlade det vi var igang med. Vi har dog hele tiden understreget, blandt andet i vores nyhedsbrev (herom senere), at gæster er velkomne. De har mulighed for at disponere over særlige gæstebålpladser, og de må se sig om i husene når det kan gøres uden at være i vejen for det hold der har bestilt tid. Denne gæsteordning har fungeret i det store og hele tilfredsstillende, selv om vi stadig ser med mildt kritiske øjne på cykler og barnevogne midt i Vikingelandsbyen og på turistbusser parkeret lige op ad landsbyens hovedport.

6. SAMARBEJDSRELATIONERNE

For at få Vikingelandsbyen til at fungere, har det været nødvendigt med kontakter og samarbejdsrelationer til mange sider. I det følgende vil vi nævne dem der har haft særlig betydning for os. Først de kommunale.

Børneforvaltningen

Børneforvaltningens direktør Yvonne Svendsen er vores direkte foresatte. Det er sammen med hende rammerne for Vikingelandsbyens virksomhed er blevet lagt: alt hvad der har med vores ansættelse og økonomi i det hele taget at gøre, afstemning af vores planlægning, ansøgninger til fonde og formidling af kontakt til andre instanser, kommunale såvel som andre. Vi har afholdt ialt 9 møder siden nytår, foruden telefonkontakt og uformelle samtaler.

Ansatte på Børneforvaltningen har bistået os, ikke mindst Alice Jonassen med regnskabet. Inge Piber har vi samarbejdet med som ansvarlig for tilrettelæggelsen af kommunens sommerferieaktiviteter.

Vikingegruppen

Børneforvaltningens "Vikingegruppe" blev dannet i 1992 som et ad.hoc.-udvalg af pædagoger, der dengang skulle tilrettelægge aktiviteter i Vikingelandsbyen for institutionerne i skolernes efterårsferie. Gruppen har været kaldt sammen en enkelt gang i år, hvor det blev aftalt at afsætte et par formiddage til et keramik kursus, som det har været omtalt ovenfor. Gruppen må i sin oprindelige form nu betragtes som ophørt, men flere af medlemmerne er nu deltagere i Kulturbus 96-arbejdet og følger i det hele taget interesseret arbejdet i landsbyen.

Pædagogisk Central

Pædagogisk Central har været en uundværlig samarbejdspartner: de har hjulpet med kursusarrangementer, varetaget vores reservationer indtil vi fik mobiltelefon, de har trykt vores nyhedsbrev (herom senere) og i øvrigt stået til rådighed med gode råd og tekniske faciliteter.

Fællessamlingen

Fællessamlingen har meget venligt stillet køretid til Vikingelandsbyens rådighed, idet de to gange om ugen har bragt os tre store dunke vand. Det har det meste af sæsonen været vores eneste tilgang til denne også for Vikingelandsbyen livsvigtige ressource, og må betragtes som en absolut nød-løsning, som vi har kunnet leve med denne ene sæson!

- Parkafdelingen Parkafdelingen har vi haft kontakt med i forbindelse med leje af den tidligere omtalte skurvogn på ca. 8 m² - vores administrationsbygning med diverse personalefaciliteter samt depot. Også en nødløsning.
- Indkøbskontoret Indkøbskontoret har forsynet os med mobiltelefonen uden hvilken kontakten med omverdenen havde været betydelig mere kompliceret. Desværre viste den sig at være et uheldigt eksemplar med tilbøjelighed til at afbryde samtaler. Kan betragtes som en slags nødløsning.
- Beskæftigelsesprojekter I forbindelse med vores bestræbelser på at få udført forskellige arbejdsopgaver i Vikingelandsbyen har vi haft en masse kontakter til såvel Beskæftigelsessekretariatet som til diverse projekter: Gårdmandsafdelingen samt træ- og metalprojekterne har hjulpet os med personale og materiel i forbindelse med hegnbyggeriet. De har boret huller og hjulpet med at fælde og transportere ris til hegnet.
- Kantineprojektet Kantineprojektet har fra starten forsynet os med pædagogisk personale, ialt fire unge som vi har haft i længere perioder. Siden august har vi fået personale direkte fra Beskæftigelsessekretariatet både til pædagogiske og praktiske opgaver. Som tidligere omtalt forsøger vi ad denne vej at opbygge en stab til næste sæsons opgaver.
- Syprojektet Et særligt samarbejde som vi har store forventninger til, har vi fået etableret med kommunens Syprojekt. De vil forsyne Vikingelandsbyen med kopier af vikingetidsdragter syet efter snitmønstre, som vi har fået af Nationalmuseets Skoletjeneste. Tanken er at klæde børnene på når de ankommer til landsbyen, for at fremme deres indlevelse i og oplevelse af situationen.
- Amtsmuseumsrådet Blandt de ikke-kommunale samarbejdspartnere kan nævnes: Arkæolog Jens Jønsson fra Københavns Amtsmuseumsråd har vi løbende haft kontakt med. Som ophavsmand til den første udformning af Vikingelandsbyen har han været vores konsulent i alle spørgsmål, der har med rekonstruktionen af vikingetidsmiljøet at gøre.
- Skovens folk Københavns Skovdistrikt under Skov- og Naturstyrelsen er en naturlig samarbejdspartner i og med at det er skovens jord vi ligger på. Vores vigtigste kontakt er skovfoged Hans

Naturskolen og
naturvejlederen

Jönsson, som meget hjælpsomt har imødekommet næsten alle de meget forskelligartede ønsker vi er kommet med: afmærkning af egetræer til fældning, leverancer af træ i forskellige dimensioner og udskæringer, transport af ris til hegnet, gravning af grøft, gruber og brønd, planering af landsbyen, megen god vejledning blandt andet i forbindelse med træplantningsprojektet, hvortil skoven leverer de nye træer. Uffe Bruun fra Naturskolen og naturvejlederen Stefan Springborg er folk i skoven som også har reageret positivt og hjælpsomt på, hvad vi har fundet på at bede dem om.

Nationalmuseets
skoletjeneste

Merete Staack fra Nationalmuseets Skoletjeneste lånte os i en længere periode skoletjenestens vikingetøj, som vi især brugte i de to uger hvor der var sommerferieaktiviteter i Vikingelandsbyen. Det var ved den lejlighed vi fik låning på de snitmønstre som de netop var igang med at udvikle med henblik på en fornyelse af deres vikingetidsgarderobe.

De historiske
værksteder

Vi har fra Vikingelandsbyens start deltaget i de arrangementer som De Historiske Værksteder i Danmark har stået bag: Det drejer sig om et seminar om didaktiske spørgsmål, om det årlige træf der på skift afholdes af de større værksteder - sidst var det Lejre, og det drejer sig om mindre håndværks-træf, en blanding af kursus og erfaringsudveksling, hvoraf vi har deltaget i et smedetræf og et garverkursus. Alle disse arrangementer er en utrolig god støtte for et nystartet værksted, dels på grund af kontakten til håndværkere der er meget villige til at lære fra sig og til at producere og sælge kopiværktøj til os, og dels på grund af inspiration og ideer fra folk der har arbejdet pædagogisk med disse ting i årevis.

Andre

Endelig har arbejdet i Vikingelandsbyen givet kontakter til en lang række enkeltpersoner fra Albertslund og nærmeste nabobyer, som på forskellig måde har vist interesse for foretagendet, og hvoraf flere kan tænkes som deltagere i en eventuel fremtidig foreningsdannelse omkring landsbyen.

7. MEDIERNE

- Folder** Allerede i 1992 lavede vi en lille folder om projektet Danmarkshistorien i Vestskoven og Vikingelandsbyen i Albertslund. Den har vist sig at være en brugbar orientering, omend den trænger til en revision hvis den fortsat skal findes i den nuværende form.
- Udhængsskab** Samtidig lavede vi en planche til et udhængsskab midlertidigt udlånt fra Amtsmuseumsrådet. Planchen fik lov at stå vinteren over. Senere overtog vi den helt, satte den fast i jorden, og lavede en ny planche som hele sæsonen har stået ved Vikingelandsbyen og givet de forbigående en nødtørf-tig underretning, om hvad det er de har kunnet se.
- Tid & Sted** Albertslund Posten har vi brugt i forbindelse med bekendtgørelse af åbent-hus arrangementerne til lokalbefolkningen. Desværre har der været forvirrende fejlinformationer et par gange. Den ene gang var det os selv der ved en fejl opgav et forkert tidsrum. Mere graverende var det, da den kommunale information lidt inde i sommerferien hævdede at Vikingelandsbyen fungerede som en slags åben pædagogisk legeplads hver dag. Vi kender ikke fejlkilden, men følte os anbragt i et fjoget lys.
- Albertslund Posten** Albertslund Posten har i øvrigt fulgt Vikingelandsbyen rent journalistisk med glimrende reportager, fotos og interview.
- Andre medier** Vi har ellers ikke været udadvendte i forhold til lokalpresse og lokalradioer i almindelighed, men er vidende om at der har været indslag hist og her. Et særligt indslag så dagens lys da en freelance-fotograf tilfældigvis var til stede under en kaninslagtning, og derefter leverede et indlæg til en række nordsjællandske lokalblade med overskriften "De dræber kaniner i Vestskoven"!
- Nyt fra Vikingelandsbyen** Da den daglige besøgsvirksomhed hele tiden har været hovedhjørnestenen, har vi gjort os særlig umage med at informere de lærere og pædagoger, som har været vores primære brugere. I april udsendte vi en invitation til at besøge Vikingelandsbyen til alle pædagoger og lærere, og den er fire gange siden blevet fulgt op af "Nyt fra Vikingelandsbyen", forts-løbende nummereret og med forskellige vignetter og farver,

så de enkelte numre ikke blev forvekslet. Indholdet har været en almen information om, hvad det er for et tilbud vi har givet. Der har været oplysninger som vi syntes vi måtte gentage, men også nyheder for hvert nummer, blandt andet nogle af de erfaringer vi har gjort undervejs er blevet offentliggjort i nyhedsbrevet. Flere af de besøgende vi har haft, har givet udtryk for at de følte sig godt informeret og kunne lide at følge med.

8. KULTURBY 96

Ildsjæle

Finn Aaberg indbød os i foråret til et såkaldt ildsjælemøde, hvor en kreds af mennesker i fællesskab skal udvikle Albertslunds ideer til Kulturby 96-projektet.

The Viking Village

Vi gik ud fra, at vi var indbudt på grund af vores engagement i Vikingelandsbyen. De forslag, vi fremførte, resulterede i nedsættelsen af en arbejdsgruppe under overskriften The Viking Village.

Børnefestuge og langhus

Arbejdsgrundlaget er vores forslag, der omhandler Børnefestugen i 1996 og bygningen af et langhus. (Se forslagens ordlyd på næste side.)

Vi har arbejdet en del på sagen og indtil nu fået opbakning fra daginstitutionerne, der har tilført arbejdsgruppen nye ildsjæle. Vi forbereder næste møde, hvor nye ideer kan nå at komme med. I første omgang har vi også henvendt os til Vikingskibshallen i et håb om samarbejde og en eventuel koordinering af de Kulturby 96-aktiviteter, der omhandler vikingetiden.

Næste udspil bliver til Københavns Skovdistrikt. Vi håber, at vi i Kulturby 96-regi kan give Vikingelandsbyen et løft og engagere mange flere mennesker i projektet. Lykkes det ikke i dette regi, vil vi alligevel i Vikingelandsbyen arbejde på at realisere en del af ideerne.

Til Fritidsforvaltningen.

VIKINGELANDSBYENS FORSLAG TIL KULTURBY 96 - PROJEKT.

Børnefestuge/Vikingetræf:

Børnefestugen afholdes - hvis institutionerne er interesserede - i Vikingelandsbyen med vikingetidens liv, kunst og håndværk som overordnet emne.

Marken vest for landsbyen inddrages i Vikingelandsbyen. I et tæt samarbejde med Københavns Amts Skovdistrikt kan der etableres dyrehold og dyrkes marker, en bueskov kunne plantes (elm, hassel, taks). Der friholdes en stor åben plads til teltlejr.

Vikingernes "campingudstyr" rekonstrueres (telte, kogeudstyr m.m.) - Et årligt tilbagevendende vikingetræf er grundlagt.

Vikingetræffet må have et stort element af "prøv selv" muligheder for alle alderstrin. Ugen strækker sig også over en week-end, så alle i byen har en mulighed for at deltage.

Vikingetræffet kunne også være et selvstændigt initiativ uafhængigt af Børnefestugen.

Langhus:

Byen gøres mere "færdig" med et langhus i forbindelse med vikingetræffet? Opførelsen af langhuset må lægge vægt på håndværksprincipper fra vikingetiden: fældning, spejlklovning, tilhugning osv.

I byggeprojektet kunne vi bl.a. inddrage mennesker i Albertslund, som havde tid, lyst og kræfter til at gå i gang med en sådan spændende opgave. Flere typer af grupper kunne deltage samtidig: arbejdsløse, sløjdhold, 10.klasser, en evt. nyoprettet venneforening til Vikingelandsbyen osv.

Vikingetid/Kulturby:

Vikingetiden er i sjældnen grad oplagt som et emne, der ved nutidig fordybelse sikrer en forbindelse mellem fortid og fremtid.

Ved at søge tilbage til vores rødder får vi ikke bare en klarere forståelse for egen identitet, men måske også nogle vigtige pejlinger på veje ud i fremtiden. "Genbrug" af gammel viden osv.

Vikingetidens eminente håndværksmæssige kunnen blev næsten altid forenet med et kunstnerisk udtryk. Et originalt og selvstændigt udtryk, der byggede på åbenhed over for "inspiration" udefra.

Emnet kan forene generationer. F.eks. kan den gamle smed, hvis kundskaber er på vej i glemmebogen, her mødes med yngre generationer og få lov til at videregive viden og færdigheder, inden det er for sent. Unge albertslundere får måske skabt varige interesser, men helt sikkert får de respekt for håndværk og kvalitet og vil stille nye krav til fremtidens arbejde og produkter.

Venlig hilsen ,

Jørgen Poulsen og Jørgen Bay

9. FREMTIDSVISIONERNE

Historisk værkstedsundervisning kan foregå på mange måder og mange steder. Hjemme på skolen eller institutionen er der muligheder nok, for at lade børnene arbejde med gamle metoder inden for håndværk, håndarbejde eller madlavning. Det der giver et historisk værksted som Vikingelandsbyen nogle særlige muligheder, er dels det rekonstruerede miljø, dels det rekonstruerede liv der kan foregå der. Det er en kvalitativ forskel, der i sidste ende afhænger af stedets muligheder for at få børnene til at leve sig så meget ind i en fortidig tilværelse, at de på en måde forstår sig selv og deres egen tid i et nyt perspektiv. Måske kan man sige, at deres historiske bevidsthed øges på denne måde.

Kvalitet & fordybelse Det vi altså gør os til talsmænd for, er at udvikle Vikingelandsbyen til at være et sted hvor det rekonstruerede miljø er så autentisk som muligt, og hvor vi er i stand til at tilrettelægge nogle i videst omfang autentiske og oplevelsesrige forløb. Kvalitet og fordybelse er nøgleordene. Det intime, den tætte kontakt, gensynsglæden og brugernes oplevelse af at det er "deres" by - det er det, der skal bære en god udvikling af landsbyen frem.

Den selvforsynende vikingetidsgård

Hvad det fysiske miljø angår, ser vi foreløbig målet som et fuldt udbygget vikingetidsgårdanlæg med omgivelser. Det snart indhegnede område svarer i omfang til en vikingetidsgård med hovedbygning og en række mindre bygninger og anlæg. Det vi har nu er tre af de mindre bygninger og nogle anlæg. Vores plan på kort sigt omfatter som nævnt et grubehus til opbevaring, et halvåbent huggehus/brændeskjul samt forskellige udendørs ovntyper og en brønd. På lidt længere sigt (dvs. 1996) arbejder vi for en hovedbygning/langhus, der dels vil afrunde gårdanlæggets bygningsbestand, dels vil forøge de pædagogiske/formidlingsmæssige muligheder betragteligt.

Uden om indhegningen er der i dag mark og skov, af hvilke vi allerede bruger skoven som mad-, brænde- og byggematerialeressource. Det næste vi kunne ønske os, er at få rådighed over noget mark til dyrehold og til dyrkning (foruden til 96-planens børnefestuge). Kan vi lave en tilnærmet rekonstruktion af et selvforsynende brug, vil vi også her

Lavteknologi og
kvalitet

have fat i pædagogiske muligheder.

Den autentiske miljørekonstruktion har altså en væsentlig betydning for oplevelsen og for historieformidlingen. Men derudover lægger vi stor vægt på indholdet i det der opleves og formidles i Vikingelandsbyen. Kvaliteten i de historiske arbejdsprocesser, som vi betjener os af, skal være på højde med den oprindelige kvalitet. Det kan ikke altid opnås, men må i så fald formidles på anden måde.

Vikingetidssamfundet repræsenterer en lavteknologisk måde at bearbejde de naturgivne ressourcer på. Vores eget højteknologiske samfund bruger på en række områder som bekendt ressourcerne på en ikke-bæredygtig måde. På mange områder vil kvaliteten af lavteknologiske frembringelser være fuldt tilfredsstillende for moderne mennesker og dermed være et alternativ til mere ressourcekrævende metoder. En anden side af sagen er at mange af de lavteknologiske fremgangsmåder som vi finder i de historiske værksteder, er velkendt dagligdag i en del af de lande vore indvandrere kommer fra. Vores formidling er med andre ord båret af den holdning, at lavteknologi ikke er et primitivt forstadium til højteknologi, men tværtimod indebærer alternative valgmuligheder. For at kunne formidle den respekt der tilkommer i dette tilfælde vikingetidssamfundets frembringelser, må vi altså være istand til at leve op til deres oprindelige kvalitet, hvad enten vi arbejder med håndværk, gastronomi, handel eller samværsformer.

Fiktion og indlevelse Vi ved meget lidt om vikingetidens samværsformer og mentalitet i det hele taget. Rekonstruktionsforsøg vil være halvløs gerning. Derimod har vi en formodning om, at børnene ved at opholde sig under de materielle omstændigheder der hører vikingetiden til, vil blive sat i nogle situationer der er nye for dem, og derfor måske vil afføde nogle følelser og reaktioner der også er nye for dem. Her kommer vores forsøg med fiktive forløb og dramatiserede episoder ind som elementer der kan bidrage til børnenes indlevelse i situationen. Vi vil ikke hævde at vi kan lave mentale rekonstruktioner, men kan vi løfte en flig til andre følelsesmæssige reaktioner på omverdenen, er vi måske med til at kvalificere børnene også på dette område.

Tid til fordybelse	<p>Oplevelse, respekt og indlevelse via handlinger og fiktion er i sidste ende ikke noget man gør på en formiddag. Derfor ser vi en vigtig pointe i den tid der er til rådighed. Jo mere tid, jo større fordybelse. Ikke for ingenting prioriterer de gamle historiske værksteder lejrskoleopholdet højt. Jo længere tid vi kan give børnene i Vikingelandsbyen, jo mere gennemgribende bliver deres oplevelse af det lavteknologiske selvforsynende vikingesamfunds muligheder og kvaliteter på godt og på ondt, men også af de eventuelle nye følelser og reaktioner de oplever hos sig selv ved at blive kastet ud i en ukendt livsform. På den måde bliver et ophold i Vikingelandsbyen erkendelseskabende og kvalificerer børnene som medborgere og medbeslutningstagere.</p>
Lokal identitet	<p>Kvalitet, fordybelse og historisk bevidsthed blandt andet forstået som stillingtagen til egne og andres fremtidige vilkår, foregår sideløbende med at der opstår et tilhørsforhold til og et engagement i Vikingelandsbyen, som et sted man selv er med til at udvikle og som man med glæde vender tilbage til, også fordi det er så nemt. Det skal være lige som med Naturskolen: nært, velkendt, men alligevel en lidt anderledes oplevelse hver gang. Vi tror at hvis et begreb som lokal identitet er noget der har en værdi og bør fremmes, så er virksomheder som disse en del af vejen.</p>
Flere generationer	<p>Derfor er det også vigtigt at de voksne kan komme til, da identitet ikke er noget der dannes en gang for alle, men udvikles hele tiden. Ydermere har vi her muligheden for oplevelser på tværs af generationerne, en mulighed vi ønsker at fremme ved at videreføre søndagsarrangementerne i en eller anden form. Det vil også være blandt andet herigennem at der efterhånden dannes en kreds af særligt interesserede, der vil være motiveret for rent fysisk at deltage i videreudviklingen af Vikingelandsbyen.</p>
Danmarkshistorien i Vestskoven	<p>Endelig er det værd at tænke Vikingelandsbyen ind i en større turistmæssigt formidlende sammenhæng. Danmarkshistorien i Vestskoven kan ses som begyndelsen til et bredere samarbejde omkring kulturhistorisk formidling på vestegnen, og et eller med tiden flere historiske værksteder i området kan ikke undgå at blive attraktioner, der i sæsonen kan</p>

gives yderligere turistmæssige løft med for eksempel afholdelse af vikingemarked eller publikumskørsel i rekonstruerede oldtidsvogne hen over retablerede vadesteder.

Sådan ser vi i korte træk fremtidsperspektiverne for Vikingelandsbyen i Albertslund, som et sted der i stigende omfang vil kunne bidrage med noget, der ikke fås andre steder. Sådan som vi her har fremlagt det, skal der lægges megen omhu i arbejdet fra vores og fra andre involveredes side (blandt andet skal der skabes nogle muligheder for mere fleksibilitet i samarbejdet mellem de voksne i skole og fritidshjem, som har ansvaret for at børnene får disse oplevelser), hvis det vi ønsker er mere end blot almindelig underholdning.